

NOI DESCOPERIRI ARHEOLOGICE DIN ENEOLITICUL TÎRZIU DIN NORD-VESTUL ROMÂNIEI

Materialele arheologice din eneoliticul târziu din nord-vestul României, în general provin din descoperiri incidentale. În afara descoperirilor de la Ciumești—La silozuri¹ se cunosc doar diferite obiecte din aramă și de aur, care sînt legate de obicei de cultura Gheja (Tisa IV = Bodrogkeresztúr)². În ultimul timp au apărut noi materiale arheologice mai bine observate:

I. CAREI — STAȚIA DE EPURARE A FABRICII DE ZAHĂR

În anul 1984 cu ocazia construirii stației de epurare, lucrările de taluzare au deranjat două așezări eneolitice, una din eneoliticul timpuriu — cultura Tisa III (Tiszapolgár) și alta din eneoliticul târziu. Cu ocazia lucrărilor au fost observate trei gropi cu resturi menajere aparținînd eneoliticului târziu (fig. 1/1).

Groapa nr. 4/1984. În mijlocul bazinului de epurare, în lutul galben s-a conturat bine o groapă de formă ovală cu diametrul maxim 2,60 m, din care s-a păstrat doar 0,35 m (fundul gropii) ușor adîncită spre mijloc. Conținutul: multe fragmente ceramice din diferite forme de vase ornamentate cu proeminențe mari rotunjite, puține oase de animale și o fusaiolă (fig. 1/3), multă cenușă și cărbuni. Este o groapă cu resturi menajere. Se pot deosebi următoarele forme de vase:

— castronaș de culoare cărămizie (fig. 1/2)

— vas tip „oală de lapte“ (fig. 1/6)

— castroane mari, adînci (fig. 1/4, 5, 7)

Colecția Școlii Generale nr. 1 Carei, nr. inv. 3351—3390.

Groapa nr. 5. Se plasează în apropierea digului bazinului; s-a păstrat și s-a conturat mai bine. Are o formă ovală, cu diametrul maxim de 3,50 m, avînd adîncimea de 0,55 m. Groapa conține foarte multe fragmente ceramice, fragmente de chirpici, oase de animale, așchii de obsidian, cenușă și cărbuni. Este o groapă cu resturi menajere. Se disting următoarele forme de vase:

— castron adînc de culoare cărămizie (fig. 2/1, 2; fig. 3/6)

— vas tip „oală de lapte“ (fig. 2/5)

— diferite vase de tip borcan sau „ghiveci de flori“ (fig. 2/3, 6, 8)

— oale ornamentate cu motive textile, excizii și mici alveole (fig. 2/4, 7, 11, 12; fig. 3/3, 4, 6, 7)

— vas cu patru picioare (fig. 2/10; fig. 3/1)

— cupe și fructiere cu picior, goale în interior și perforate (fig. 3/2)

Colecția Școlii Generale nr. 1 Carei (nr. inv. 3391—3500).

Groapa nr. 6. La o distanță de 150 m de la gropile nr. 4 și 5, a apărut o altă groapă deranjată și distrusă aproape în întregime de lucrările de taluzare. S-a conturat doar fundul gropii, avînd dimensiuni 3,50 m × 2,60 m × 0,30 m. Conținuta foarte multe oase de animale, în special bovine și porcine, puțină cenușă și cărbuni, precum și relativ multe fragmente ceramice din diferite vase mari de bucătărie. Se pot reconstitui următoarele forme:

— vas tip borcan ornamentat cu butoane crestate (fig. 4/4; fig. 5/7)

— castronaș cu buza crestată (fig. 5/5, 6; fig. 5/3, 4)

¹ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, p. 49—54.

² E. Lakó, în *Acta MP*, 3, 1979, p. 41—48, pl. I (harta de răspîndire); T. Bader, în *Apulum*, 11, 1973, p. 703—708; *Repertoriul monumentelor din județul Bihor*, Oradea, 1974.

- strachină miniatură (fig. 4/9)
- vas cu patru picioare (fig. 5/1; fig. 4/12)
- oale cu torți aplicate (fig. 4/7)
- vas tip „oală de lapte“ (fig. 4/10)
- vas tip cupă cu picior (fig. 5/6)
- oale mari ornamentate cu butoane mari, rotunjite (fig. 4/8; fig. 5/10)

Colecția Școlii Generale nr. 1 Carei, nr. inv. 3501—3350.

Fragmentele ceramice recoltate din această groapă sînt ornamentate cu proeminențe mari rotunjite, ascuțite sau crestate. Din groapă mai provin și cîteva ustensile: greutăți de lut fragmentare, o lingură ruptă și cîteva fragmente de lame de obsidian (fig. 4/1—3, 11; fig. 5/7).

În urma lucrărilor de taluzare au mai fost recuperate și alte fragmente ceramice similare, cantități mari de chirpici aparținînd vetrelor sau locuințelor de suprafață distruse de lucrările executate (fig. 5/5, 8, 11).

Fragmentele ceramice din cele trei gropi sau din nivelul de locuire au analogii din descoperirile culturii Gheja. Fragmentele de castron ornamentate cu creștături (fig. 4/5, 6) se cunosc de la Tarnabad⁹, fragmente cu toartă aplicată (fig. 4/7) au analogii de la Pecica—Șanțul Mare⁴, Băile Herculane—Peștera Hoților⁵ (Herculane III), Polgár—Basatanya⁶, Kisvarsány—Hidér⁷. Fragmente de oale ornamentate cu motive excizate și cu mici alveole (fig. 3/3, 4) se cunosc de la Pusztavánháza⁸, Tiszakeszi—Féykert⁹. Aceste elemente indică o fază evoluată a culturii Gheja, avînd unele trăsături care sînt specifice grupului Hunyadihalom¹⁰.

În acest punct de hotar s-au conturat două așezări din epoca eneolitică: una aparținînd culturii Tisa III și alta culturii Gheja. Cele două așezări nu se suprapun stratigrafic, ele se situează una lîngă alta și se extind pe malul pîruluii Poștei, care odinioară drenea o parte din apele zonei Careiului spre Mlaștina Ecedea (azi este canalizat și se varsă în rîul Crasna).

2 CĂPLENI (A) — CANTON C.F.R.

La 50 m de calea ferată Carei—Satu Mare a fost executat în anul 1984 un șanț pentru o conductă de apă, care a intersectat malul pîruluii Merges. Conducta a sectionat mai multe complexe arheologice (gropi, vetre de foc, locuințe și straturi de cultură) din diferite perioade ale antichității și epocii feudale. A fost deranjată o așezare din neoliticul tîrziu — cultura Tisa II, iar observațiile stratigrafice precum și cercetările de teren efectuate ne indică prezența în această zonă și a unei așezări din eneoliticul tîrziu. Pe ambele laturi ale căii ferate, pe arătură apar mase mari de chirpici dislocate, urme ale locuințelor de suprafață cu puține fragmente ceramice, din care unele probabil se încadrează în eneoliticul tîrziu. Materialul colectat se află în Școala Generală nr. 1 Carei, nr. inv. 3404—3420. La o distanță de 150 m de la punctul susmenționat, pe o mică ridicătură se conturează o așezare cu materialele arheologice specifice culturii Tisa III.

Ceramica. Fragmentele ceramice aparțin unor vase de tip „oală de lapte“, castroane adînci ornamentate cu proeminențe mari, precum și cupelor cu picior perforat și gol în interior. Cîteva fragmente sînt ornamentate cu motive textile, linii incizate flancate cu alveole mici sau cu linii concentrice incizate (spirale). Aceste fragmente ceramice se încadrează în cultura Gheja și aparțin cu certitudine unei așezări. Analogii se cunosc de la Tarnabad¹¹ (fig. 6/3—10).

³ N. Kalicz, în *ArchÉrt*, 93, 1966, pl. 5/11.

⁴ P. I. Roman, în *Dacia*, 15, 1971, fig. 35/1—23; 26/1—13; 27/1—17.

⁵ *Ibidem*, pl. XXX/1—17.

⁶ P. Patay, în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 9/6.

⁷ J. Korek, în *JAMÉ*, 18—20 (1975—1977), Nyiregyháza, 1983, p. 10.

⁸ P. Patay, în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 9/9.

⁹ *Ibidem*, pl. 10/9.

¹⁰ P. I. Roman, în *Banatica*, 2, p. 69—70.

¹¹ N. Kalicz, în *ArchÉrt*, 93, 1966, 1, pl. 6/1—10; 2/16—24.

3. CĂPLENI (H).

Între calea ferată Carei—Satu Mare și șoseaua Carei—Căpleni, în anul 1985 a fost executat un șanț pentru o conductă de canalizare. Din pământul excavat au fost adunate fragmente ceramice aparținând unei așezări din neoliticul târziu. Deși stratigrafic nu s-a putut diferenția, sporadic au apărut fragmente ceramice de culoare cenușie dintr-un vas de tip „oală de lapte” și fragmente de vase de tip castron și „ghiveci de flori” ornamentate cu proeminențe mari aplatizate. Aceste fragmente au apărut la circa 500 m de punctul Carei—Stația de epurare, pe malul unui pîrîu (azi canalizat), care drenează apele din teritoriul intravilan al orașului Carei (fig. 6/1, 2).

4. CĂMIN — PODUL CRASNEI.

Între anii 1981—1984 pe malul Crasnei, între comunele Căpleni și Berveni au fost executate lucrări de hidroameliorații de mari proporții. În toamna anului 1981 a fost săpat un canal pe malul drept al Crasnei, în interiorul digului. Cu această ocazie, printre numeroase materiale arheologice din diferite epoci, au apărut și urmele unei așezări eneolitice, precum și trei vase intacte, care aparțineau unui mormînt de înhumație, tot din epoca eneolitică¹². În anul următor lucrările au continuat pe malul stîng al Crasnei, fiind lărgită albia riului, construindu-se și un dig nou. Cu această ocazie între bornele 4,4—5,3 km, pe malul stîng s-a conturat o așezare eneolitică târzie. În anul 1986, pe malul drept al riului, între bornele 6,8—6,9 km au fost executate sondaje de verificare. La primul nivel de locuire, la adîncimea de 0,40—0,60 m apare un strat de depunere din eneoliticul târziu, confirmînd observațiile anterioare. Au fost recuperate multe fragmente ceramice din diferite tipuri de vase:

- strachină mică de culoare cenușie ornamentată cu frînturi de briu crestat. Dimensiuni: $\hat{1} = 4,5$ cm; d.g. = 14 cm; d.f. = 8 cm (fig. 7/2)
- castronaș de culoare cărămizie. Dimensiuni: $\hat{1} = 5,5$ cm; d.g. = 12 cm; d.f. = 7 cm (fig. 7/1).
- fragmente din castroane adînci ornamentate cu proeminențe mari, rotunde (fig. 7:12, 13)
- fragmente din cupe cu picior, gol în interior și perforat (fig. 7/6)
- fragmente din vase de tip „oală de lapte”. (fig. 7/8)
- fragmente din vase de tip „ghiveci de flori” (fig. 7/7)
- fragmente din vas-oală (fig. 7/15; fig. 6/11)
- diferite fragmente ornamentate cu motive incizate de tip Gheja (fig. 6/12, 14, 16; fig. 7/4, 16).

Colecția Școlii Generale nr. 1 Carei, nr. inv. 4311—4350; 4442—4450.

Analogii pentru aceste fragmente de vase menționăm de la Tarnabad¹³. Din zona așezării au mai fost recuperate și câteva fragmente de lame din silex și din obsidian (fig. 7/3, 5, 14).

5. CĂMIN — PODUL CRASNEI (NECROPOLĂ).

Vasele recuperate în toamna anului 1981 fac parte din inventarul unor mormînte de înhumație, fără precizări privind ritul de înmormîntare. Am reușit ulterior să identificăm locul acestor mormînte deranjate în întregime sau parțial. *Mormîntul nr. 1*. Mormînt de înhumație (au fost recuperate și fragmente de oase

¹² Trei vase și mai multe fragmente ceramice au fost predate Complexului Muzeal Județean Satu Mare de către șoferul A. Balogh, nr. inv. 31.492—31.494.

¹³ N. Kalicz, în *ArchÉrt*, 93, 1966, 1, pl. 2/1—31; 4/1—21; 5/1—14.

umane), fără posibilitatea de a stabili poziția și orientarea scheletului. Mormîntul a fost scos în întregime.

Inventarul funerar recuperat:

— vas tip „oală de lapte“ de culoare cenușie, gîtul cilindric, avînd două torti mici la buza vasului. Dimensiuni: \hat{h} = 16,4 cm; d.g. = 7 cm; d.f. = 5,6 cm (fig. 8/5).

— Vas tip „oale de lapte“ de culoare cenușie închisă, avînd două tortițe plasate la mijlocul gîtului. Dimensiuni: 16 cm; d.g. = 9,2 cm; d.f. = 6 cm (fig. 8/1).

— vas tip „ghiveci de flori“ de culoare cărămizie, cu buza ușor trasă spre interior, ornamentat cu patru proeminente rotunde. Dimensiuni: \hat{h} = 13 cm; d.g. = 10,5 cm; d.f. = 7,5 cm (fig. 8/4).

Mormîntul nr. 2. Mormînt deranjat. În vara anului 1983 în malul stîng al canalului au fost observate două vase. Din scheletul uman nu s-a păstrat nimic.

— vas „oală de lapte“ de culoare cenușie deschisă avînd două tortițe plasate mai jos de buza vasului. Dimensiuni: \hat{h} = 15 cm; d.g. = 7,4 cm; d.f. = 5 cm (fig. 9/3).

— O strachină plată de culoare cenușie deschisă, fundul rotund, avînd patru mici proeminente perforate, pentru o mai bună stabilitate. Dimensiuni: \hat{h} = 4,7 cm; d.g. = 16 cm; d.f. = 9 cm (fig. 9/2).

Mormîntul nr. 3. În malul stîng al canalului la adîncimea de 1,05 m, într-o groapă care se adîncea ușor în lutul galben, au apărut resturile unui schelet uman, „în situ“ păstrîndu-se doar oasele din picioarele defunctului, așezate în poziția chir-cită.

Din pămîntul excavat au fost recuperate mai multe vase fragmentare, care eventual, pot fi legate de inventarul mormîntelor nr. 2 și 3:

— Cupă cu piciorul gol în interior, de culoare cenușie. Partea superioară a vasului este fragmentară, probabil era un castronaș ornamentat cu două rînduri de proeminente. Piciorul este perforat cu găuri romboidale, cîte patru așezate în două registre. Dimensiuni: \hat{h} = 28,5 cm; d. piciorului jos = 22,5 cm; d. piciorului sus = 14 cm; d. castronului = 20,5 cm (fig. 8/6).

— Vas tip „ghiveci de flori“ fragmentar, de culoare cărămizie, cu gura evazată, ornamentat cu proeminente mici plasate sub buza vasului și altele mai mari la mijlocul recipientului. Dimensiuni; \hat{h} = 18 cm; d.g. = 16 cm; d.f. = 10,5 cm (fig. 8/2).

— Partea inferioară a unui vas de tip „oală de lapte“ de culoare cenușie. (d.f. = 6 cm.), fig. 9/5.

— Fragment dintr-un vas cu picior, de culoare cenușie închisă, perforat cu găuri romboidale așezate în trei registre, \hat{h} = 23 cm, (fig. 8/3).

— Vas borcan de culoare cărămizie, fragmentar. Dimensiuni: \hat{h} = 21 cm; d.g. = 18 cm; d.f. = 12 cm (fig. 9/1).

Mormîntul nr. 4. A fost descoperit în S.I. și în caseta deschisă. Mormîntul a fost deranjat parțial de canal; partea inferioară a scheletului și o parte a inventarului funerar a rămas „în situ“. Groapa mormîntului este ușor adîncită în lutul galben, scheletul inițial era în poziția chir-cită, orientat E (capul)—V, din care s-au păstrat picioarele și o parte din bazin. Partea superioară a scheletului a fost tăiată de canal. În partea stîngă a scheletului au fost așezate trei vase; (fig. 13/2).

1 — Castronaș de culoare cărămizie deschisă, buza ușor trasă spre interior, cu două tortițe mici. Dimensiuni: \hat{h} = 10,2 cm; d.g. = 12,4 cm; d.f. = 6 cm (fig. 9/6).

2 — Castron mare, fragmentar, de culoare cărămizie. Dimensiuni: \hat{h} = 24 cm; d.g. — 34 cm; d.f. = 14 cm (fig. 9/7).

3 — Borcănaș fragmentar, ornamentat cu patru proeminente mici, d.f. = 5,5 cm (fig. 9/9).

4 — În partea dreaptă a scheletului era așezat un vas de tip „oală de lapte“ din pastă semifină, de culoare cenușie. Dimensiuni: \hat{h} = 25 cm; d.g. = 10 cm; d.f. = 9,5 cm (fig. 9/8).

Mormîntul nr. 5. Mormîntul a fost deranjat de lucrările din anul 1970 efectuate cu ocazia inundațiilor (de aici s-a purtat pămînt pentru întărirea digului. Deranjamentele se văd bine în profilul secțiunii nr. II).

Au rămas „în situ“ puține oase umane și partea inferioară a vaselor de ofrandă;

1 — Vas tip „ghiveci de flori“ de culoare cărămizie, ornamentat cu proeminente rotunde, d.f. = 10 cm (fig. 10/2).

2 — Fragmente dintr-un vas „oală de lapte“ (fig. 10/1).

3 — Vas tip „ghiveci de flor“ fragmentar, de culoare cărămizie. Inițial era în poziția culcat lateral. Vasul este ornamentat cu două rânduri de proeminențe mici. Dimensiuni: $\hat{1} = 15$ cm; d.g. = 24 cm; (?) d.f. = 14 cm (?), (fig. 10/4).

4 — Castronaș de culoare cenușie, buza ușor trasă spre interior. Dimensiuni: $\hat{1} = 8,8$ cm; d.g. = 11,8 cm; d.f. = 8 cm (fig. 10/3).

Mormîntul nr. 6. Mormînt de inhumatie, scheletul se afla în poziția chirchită, culcat pe partea stîngă, orientat E (capul)—V. Groapa sepulcrală s-a conturat bine, are o formă ovală, cu dimensiunile: $1,50 \times 1,20 \times 1,40$ m, adîncită în lutul galben. Scheletul s-a păstrat într-o stare bună, doar craniul era distrus și dislocat de o galerie de cîrțită.

Inventarul funerar: Lîngă sau peste picioarele defunctului au fost așezate cinci vase și ofranda alimentară, iar la nivelul humerului se afla un mic vas.

1. Vas mic de culoare cărămizie, cu două proeminențe care se ridică din muchia buzei. Dimensiuni: $\hat{1} = 3,8$ cm; d.g. = 5 cm; d.f. = 3,6 cm (fig. 11/5).

2. Vas tip „ghiveci de flori“ cu buza ușor trasă spre interior, de culoare cărămizie, ornamentat cu două rânduri de proeminențe. Dimensiuni: $\hat{1} = 15,5$ cm; d.g. = 16 cm; d.f. = 12 cm (fig. 11/4).

3. Oală cu corpul zvelt, de culoare cenușie închisă (negricioasă), avînd la mijloc două tortițe late, fundul plat. Dimensiuni: $\hat{1} = 33$ cm; d.g. = 12 cm; d.f. = 13 cm (fig. 11/2).

4. Oală cu picior scund, gol în interior, de culoare cenușie, ornamentată cu două rânduri de proeminențe. Dimensiuni: $\hat{1} = 32,5$ cm; d.g. = 10 cm; d.f. = 11,5 cm (fig. 11/3).

5. Fructieră cu picior gol în interior, de culoare cenușie, fragmentar. Partea superioară era ornamentată cu patru proeminențe, piciorul este umflat (în formă de inel) și a fost perforat cu patru găuri. Dimensiuni: $\hat{1} = 31$ cm; d.g. (strachină) = 25 cm; d. piciorului la bază = 18 cm; $\hat{1}$. piciorului este de 20,5 cm (fig. 11/1).

— În interiorul vasului nr. 3 se afla o mică strachină tronconică fragmentară (spartă în antichitate) ornamentată cu caneluri dese. Vasul este lucrat dintr-o pastă fină, arsă la culoare neagră. Inițial era așezat în gura vasului nr. 3 acoperind ofranda alimentară. Dimensiuni: $\hat{1} = 3$ cm; d.g. = 10 cm; d.f. = 8 cm (fig. 11/7).

6. Lîngă cmoplatul mîinii stîngi, ușor spre piept se afla un obiect de aur ornamentat cu linii crestate, lucrat din foiță de aur. Dimensiuni: lungimea este de 4,5 cm, înălțimea capului este de 2,1 cm (fig. 11/6).

7. Printre vase au fost găsite oase de animale, ofranda alimentară (oase de porc).

Mormîntul nr. 7. Mormîntul este ușor deranjat de lucrările din 1970. Au rămas „în situ“ doar cîteva oase umane acoperite de vasul mare de tip „ghiveci de flori“ și partea inferioară a scheletului. Vasele de ofrandă au fost sparte și parțial transportate împreună cu pămîntul. Mormîntul se afla la adîncimea de 0,80 m. (scheletul) și probabil orientat E (capul)—V. Groapa mortuară era ovală cu dimensiunile: $1,20 \times 1,10$ m. Inventarul funerar era grupat în partea superioară a scheletului:

1 — Vas tip „oală de lapte“ de culoare cenușie, cu gîtul lung, avînd două tortițe mici. Dimensiuni: $\hat{1} = 22,5$ cm; d.g. = 9 cm; d.f. = 6 cm (fig. 10/5).

2 — Vas tip „oală de lapte“ fragmentar de culoare cărămizie deschisă (fig. 12/1).

3 — Castronaș de culoare cărămizie deschisă, ornamentat cu patru proeminențe mici. Dimensiuni: $\hat{1} = 8$ cm; d.g. = 12,5 cm; d.f. = 6 cm (fig. 10/7).

4 — Oală fragmentară cu patru picioare, de culoare cenușie, frumos ornamentată cu motive formate din linii incizate și mici alveole (fig. 12/6)

5 — Vas borcan de culoare cărămizie, fragmentar (fig. 9/10).

6 — Vas tip „ghiveci de flori“ de culoare cărămizie ornamentat cu patru proeminențe așezate în două registre. Dimensiuni: $\hat{1} = 25$ cm; d.g. = 26 cm; d.f. = 12 cm (fig. 10/6).

Mormîntul nr. 8. Groapa mormîntului nu se conturează clar, avea dimensiunile aproximative de: $1,10 \times 0,90 \times 0,65$ m. Din scheletul uman s-au păstrat doar fragmente din craniu și din casele lungi. Probabil este un mormînt de adolescent. Orientarea aproximativă a scheletului este E (capul)—V. Scheletul a fost așezat în poziția chirchită (fig. 13/3).

Inventarul funerar:

1 — Un castronaș de culoare cărămizie, fundul rotunjit, ornamentat cu patru mici butoane crestate. Dimensiuni: $f. = 6$ cm; $d.g. = 10$ cm; $d.f. = 4$ cm (fig. 12/2).
 2 — În castron a fost așezat altul mai mic, lucrat dintr-o pastă fină, de culoare brună, ornamentat cu mici proemințe. Dimensiuni: $f. = 4,5$ cm; $d.g. = 9,5$ cm; $d.f. = 6$ cm (fig. 12/3).

3 — Borcănaș fragmentar de culoare cărămizie, ornamentat cu trei rînduri de butoane mici rotunde. Dimensiuni: $f. = 10$ cm; $d.g. = 9$ cm; $d.f. = 7$ cm (fig. 12/4)

4 — Vas mic tip „oală de lapte“ de culoare cenușie, lucrat din pastă fină avînd două tortițe mici. Dimensiuni: $f. = 12$ cm; $d.g. = 8$ cm; $d.f. = 6$ cm (fig. 12/5).

5 — Patru buc. virfuri de săgeți din obsidian (fig. 12/7—10).

6 — Două buc. lame din silex, fragmente (fig. 12/11—12).

Mormîntul nr. 9. Mormîntul a fost distrus de o groapă din epoca feudală. Din schelet s-a păstrat doar partea inferioară fiind în poziția chircită. Inventarul funerar era așezat lingă partea superioară a scheletului, fiind complet răvășit. Mormîntul se afla la adîncimea de 0,75 m, iar scheletul a fost orientat probabil în direcția E (capul)—V. Din inventarul funerar au fost recuperate fragmente din vase de tip „oale de lapte“ (fig. 12/13) și dintr-un vas cu picior, gol în interior și perforat (fig. 12/14) păstrîndu-se doar partea inelară.

6. CĂMIN — MALUL CRASNEI

Cu ocazia lucrărilor de hidroameliorații, pe malul șting al Crasnei, între bornele 3,4—3,5 km, printre urmele unei așezări din cultura Tisa III au fost observate fragmente ceramice, o groapă cu resturi menajere și un mormînt de incinerare în urnă, care cronologic se încadrează post culturii Gheja (Bodrogkesztúr).

Groapa nr. 2/1984. Groapa a fost sesizată în albia lărgită a riului Crasna. Se contura perfect în lutul roșcat, avînd diametrul maxim de 1,70 m și adîncimea maximă de 1,20 m. După conținutul format din foarte multă cenușă și cărbuni, puține oase de animale, scoici, fragmente de chirpici și ceramice, este o groapă menajeră.

Ceramica:

- fragmente din vase mari de provizii, de culoare cărămizie sau cenușie
- fragmente ceramice din categoria semifină de culoare brună sau cărămizie deschisă, ori portocalie, ornamentate pe buză cu alveole
- fragmente ceramice de culoare cenușie, de bună calitate, lucrate din pastă fină (fig. 13/6—8).

Mormîntul de incinerare în urnă a fost deranjat; urna este distrusă, dar osemintele umane au rămas „in situ“ (urna — oală de culoare cenușie — nu a fost recuperată). Lingă urnă era așezat un vas de culoare cenușie închisă, cu două torți așezate la gît (fig. 13/5).

7. HOTOAN (COMUNA CĂUAȘ)

„La pășuni“ în primăvara anului 1969, cu ocazia săpării unei fîntîni a fost găsit un schelet uman în poziția chircită (după relatările lucrătorilor), avînd în jurul vertebrelor cervicale o salbă de mărgel. În total au fost recuperat un număr de 25 de mărgel lucrate din marmoră de culoare albă sau mai rar fumurie. Mărgelile sînt de formă rotundă (24 bucăți) și una alungită în formă de butoiăș (fig. 12/15).

8. VEZENDIU (COMUNA TIREAM)

Pe malul pârului Barnod, la 150 m în partea dreaptă a șoselei Tiream—Vezendiu, în toamna anului 1986, pe o mică ridicătură au fost adunate următoarele materiale arheologice:

— fragment dintr-un vas tip borcan, ornamentat cu buton aplatizat, de culoare cărămizie (fig. 6/15)

— alte fragmente din vase mari (castroane?)

— o lamă de silex, lungă de 9,8 cm (fig. 6/13).

În partea stângă a șoselei, tot pe malul Barnodului, la o distanță de 250—300 m se află o așezare aparținând culturii Tisa III. Alta, se extinde pe terasa Eriului lângă intrarea în satul Vezendiu, la stînga șoselei, la locul numit „Colțariț”. Fragmente ceramice și lama de silex indică prezența unei, așezări care probabil se încadrează în cultura Tisa IV — Gheja din neoliticul târziu.

Așezări. Descoperirile de la Carei — Stația de epurare, Căpleni — punctele A și H, Cămin — Podul Crasnei, Vezendiu, credem că se pot lega de prezența așezărilor din eneoliticul târziu și cultural se încadrează în cultura Gheja. Așezări similare se cunosc de la Pecica — Forgaci¹⁴, Pecica — Șanțul Mare¹⁵, ultimul nivel de locuire eneolitică de la Oradea — Salca¹⁶, Tarnabad¹⁷, Székely¹⁸. Raritatea așezărilor din cultura Gheja — Bodrogkesztur este menționată de toți cercetătorii care s-au ocupat cu această cultură. Cercetătorul P. Patay explică acest fenomen prin caracterul vieții economice al acestor comunități, care se ocupau cu creșterea vitelor, schimbîndu-și sălașurile des, căutînd pentru vitele lor pășuni noi¹⁹.

Apariția într-o microzonă a unui număr de patru (sau cinci) așezări pare deosebit de interesantă, indicînd o intensitate de locuire.

Necropola. Mormintele descoperite la Cămin — Podul Crasnei aparțin cu certitudine unei necropole. Cele nouă morminte sînt specifice pentru cultura Gheja — Bodrogkeresztúr, cu elemente caracteristice pentru zona periferică a Cîmpiei de Vest. Ritul de înmormintare este inhumăția în poziția chiricită. Orientarea scheletelor este E—V, unde s-a putut observa, în morminte femeia defunctă era așezată pe partea stîngă (M. nr. 6), iar bărbații pe partea dreaptă (M. nr. 8).

Inventarul funerar se compune din vase (în medie 4—6 recipiente), obiecte din piatră și într-un singur caz (M. nr. 6) a fost descoperit și un obiect din metal prețios.

În cele nouă morminte sînt prezente tipuri de vase cele mai caracteristice ale culturii Gheja — Bodrogkeresztúr:

1. „Oală de lapte” (fig. 8/1,5; fig. 9/8; fig. 10/5). Se deosebesc trei variante:

a) cu toartă plasată la mijlocul gîtului, avînd analogii la Ciumești — III²⁰, Tiszavalk — Tetes²¹, Magyarhomoróg²², Tiszapolgár — Basatanya²³. Această formă apare mai des în mormintele vechi ale culturii Gheja — Bodrogkeresztúr, fiind o tradiție din cultura Tisa III (Tiszapolgár).

b) „Oală de lapte” cu gîtul lung, cu două tortițe plasate la gura vasului. Sînt foarte frecvente în toate necropolele ale culturii Gheja. Ca analogii amintim va-

¹⁴ E. D. Pădureanu, în *Crisia*, 12, 1982, Oradea, p. 29—42.

¹⁵ P. I. Roman, în *Dacia*, 15, 1971, p. 85—90.

¹⁶ D. Ignat-Sava, în *Acta MN*, 14, 1977, p. 19.

¹⁷ N. Kalicz, în *ArchÉrt*, 93, 1966, 1, p. 3—17.

¹⁸ Idem, în *ArchÉrt*, 85, 1958, p. 3—6.

¹⁹ Idem, în *ArchÉrt*, 93, 1966, 1, p. 3—4.

²⁰ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, pl. IX/2.

²¹ P. Patay, în *FolArch*, 29, 1978, fig. 16/7; 32/5; idem, în *FolArch*, 30, 1979, fig. 27/1.

²² Idem, în *DME*, 1975, pl. VII/6; IV/1, 8.

²³ I. Bognár, — Kutzián, *The Cooper Age Cemetery of Tiszapolgár — Basatanya*, Budapesta, 1963, pl. LXVII/6; CXXXV/F₃.

sele de la Ciumești — III²⁴, Sînpetru German²⁵, Gornești²⁶, Gheja²⁷, Fényeslitke²⁸, Jászládány²⁹, Magyarhomoró³⁰, Tiszavalk — Kenderföld³¹.

c) „Oală de lapte“ cu gură mai largă. Vasul este mai pîntecos, avînd diferite dimensiuni. Este o formă comună, frecventă pe întregă arie de răspîndire a culturii: Ciumești—III³², Polgár — Basatanya, Kiskörös, Szarvas³³ etc.

2. *Vas-borcan*, „ghiveci de flori“ (fig. 8/4; fig. 10/, 4, 6). Sînt prezente următoarele variante:

a) vas-borcan, cu buza trasă spre interior, pereții ușor arcuiți. Analogii menționăm de la Ciumești—III³⁴, Sînpetru German³⁵, Tiszavalk — Kenderföld³⁶, Fényeslitke³⁷, Magyarhomoró³⁸.

b) „Ghiveci de flori“ cu pereții oblici, buza larg evazată. Analogii se cunosc de la Ciumești — III³⁹, Bodrogkeresztúr⁴⁰, Tiszavalk — Kenderföld⁴¹.

3. *Strachină*. (fig. 9/2; fig. 10/7). Strachină plată lucrată din pastă fină, de culoare cenușie sau portocalie, avînd patru proeminențe sau frînturi de brîu, plasate în partea inferioară a vasului pentru o mai bună stabilitate. Analogii găsim la Fényeslitke⁴², Tiszavalk — Kenderföld⁴³.

4. *Castroane*. (fig. 9/6, 7). Sînt mai multe variante de diferite mărimi.

a) castroane mici imitînd forma unui cazan, ornamentate cu proeminențe mici (fig. 8/2, 3).

b) castroanaș mic, tronconic (fig. 10/3).

c) castroane mari, cu sau fără torți (fig. 9/6, 7).

Toate variantele au analogii în necropolele culturii Gheja — Bodrogkeresztúr: Ciumești—III⁴⁴, Fényeslitke⁴⁵, Tiszavalk — Kenderföld⁴⁶.

5. *Cupe și fructiere cu picior*. (fig. 8/6; fig. 11/1). Au fost găsite două tipuri:

a) arnă cu picior gol și perforat cu găuri romboidale. Analogii menționăm de la Tarnabad⁴⁷, Tiszavalk — Tetes⁴⁸, Magyarhomoró⁴⁹. În general, acest tip de vas este mai des întîlnit în mormintele mai vechi ale culturii Gheja.

b) fructieră (strachină) cu picior gol și perforat. Analogii se cunosc de la Tiszavalk — Kenderföld⁵⁰.

6. *Oală cu corpul zvult*. (fig. 11/2). Are torți masive plasate la mijlocul vasului. Analogii sînt menționate de la Fényeslitke⁵¹.

²⁴ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, pl. IX/4.

²⁵ E. Dörner, în *Materiale*, 9, 1970, fig. 3/j.

²⁶ N. Vlása, în *SCIV (A)*, 15, 3, 1964, fig. 1/4.

²⁷ *Ibidem*, fig. 1/10.

²⁸ P. Patay, în *JAME*, 11, 1969, pl. III/4; VII/11; X/1.

²⁹ *Idem*, în *ArchÉrt*, 1944—1945, pl. VI/3.

³⁰ *Idem*, în *DME*, 1975, pl. XIII/10.

³¹ *Idem*, *Fontes ArchHung*, Budapesta, 1978, pl. XIV/3.

³² C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, pl. IX/3.

³³ P. Patay, în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 8/1—7.

³⁴ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, pl. VIII/2.

³⁵ E. Dörner, în *Materiale*, 9, 1970, fig. 3/e, i.

³⁶ P. Patay, în *Fontes ArchHung*, 1978, pl. V/5, 6.

³⁷ *Idem*, în *JAME*, 11, 1968, pl. II/3; XI/9.

³⁸ *Idem*, în *DME*, 1975, pl. III/2, 5; XIII/2.

³⁹ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, pl. IX/5.

⁴⁰ P. Patay, în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 14/8.

⁴¹ *Ibidem*, pl. 15/1.

⁴² *Idem*, în *JAME*, 11, 1968, pl. VI/10; VII/3; VIII/3; XII/13.

⁴³ *Idem*, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. I/1, 3, 6; VI/6, 8; VIII/4, X/6; XI/10;

XVI/2; XVII/2.

⁴⁴ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, I, 1969, pl. VII/7; VII/4.

⁴⁵ P. Patay, în *JAME*, 11, 1968, pl. III/10; IV/12; VI/14.

⁴⁶ *Idem*, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. XIII/10.

⁴⁷ N. Kalicz, în *ArchÉrt*, 93, 1966, 1, pl. 6/4, 5.

⁴⁸ P. Patay, în *FolArch*, 30, 1979, fig. 32/4.

⁴⁹ *Idem*, în *DME*, 1975, pl. XIX/7.

⁵⁰ *Idem*, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. XIII/1.

⁵¹ *Idem*, în *JAME*, 11, 1968, pl. IX/4, 11; X/2.

7. *Oală pintecoasă cu picior scund și gol* (fig. 11/3). Acest vas apare mai des la Tiszavalk — Kenderföld⁵².

8. *Oală cu patru picioare*. (fig. 12/6). Este frumos ornamentată cu motive textile, linii incizate și alveole mici. Vase similare sînt cunoscute la Ciùmești — III⁵³, Tiszavalk — Kenderföld⁵⁴.

9. *Vas-miniatură*. (fig. 11/5). Are formă de borcănaș, fiind frecvent la Polgár — Basatanya⁵⁵, Bodrogkeresztúr⁵⁶, Tiszavalk — Kenderföld⁵⁷.

Obiecte din piatră și din metal. (fig. 12/7—12; fig. 11/6):

— vîrfuri de săgeți din obsidian și lame de silex sînt prezente în toate necropolele ale culturii Gheja — Bodrogkeresztúr; Fényeslitke⁵⁸, Tiszavalk — Kenderföld⁵⁹.

— cuțite din silex găsite la Vezendiu și la Carei — Stația de epurare, sînt frecvente în mormintele de bărbați din necropolele de la Jászladány, Tiszavalk — Kenderföld, Fényeslitke, Magyarhomoró⁶⁰.

— mărgelile din marmoră de la Hotoan au analogii la: Polgár — Basatanya⁶¹, Tiszavalk — Kenderföld⁶², Tiszabábolna⁶³, Magyarhomoró⁶⁴ — obiectul de podoabă, lucrat din foiță de aur, cu capul conic, este o piesă rară. Analogii menționăm de la Fényeslitke⁶⁵ și Szerencs⁶⁶.

Ceramica descoperită în groapa nr. 2/1984 de la Cămin — Malul Crasnei și vasul din mormîntul de incinerare în urnă (fig. 13/5—8), au analogii din descoperirile de tip Cernavodă III — Boleraz. Analogii menționăm de la Slobozia, Dobrotești⁶⁷, Boglárlele⁶⁸, Kétegyháza⁶⁹, Stúrovo, Svodíd, Červený Hrádok, Komjatice⁷⁰.

CONCLUZII

Datorită caracterului limitat al cercetărilor, o încadrare cronologică mai nuanțată a acestor descoperiri nu este posibilă. Pe baza analogiilor, toate descoperirile menționate (în afară de groapa nr. 2 — Malul Crasnei și mormîntul de incinerare în urnă) din punct de vedere cultural se încadrează în cultura Gheja — Bodrogkeresztúr. Așezarea de la Cămin — Podul Crasnei se pare că este dintr-o fază mai veche a culturii, peste ea parțial se suprapune necropola din eneoliticul târziu. Menționăm că în imediata apropiere este și o așezare din cultura Tisa III, iar la o distan-

⁵² Idem, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. 5/4.

⁵³ C. Kacsó, în *StCom Satu Mare*, 1, 1969, pl. XI/1.

⁵⁴ P. Patay, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. VIII/8a, b.

⁵⁵ I. Bognár-Kutzián, *op. cit.*, pl. CXXXII/9 b, c.

⁵⁶ P. Patay, în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 12/6.

⁵⁷ Idem, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. XI/7.

⁵⁸ Idem, în *JAME*, 11, 1968, pl. I/11; IV/11; X/7.

⁵⁹ Idem, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. II/17, 18; VII/6, 14; IX/2, 6, 7; XII/7—9,

13.

⁶⁰ Idem, în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 3/1—6.

⁶¹ Ibidem, pl. 6/4, (M. nr. 130).

⁶² Idem, *Fontes ArchHung*, 1978, pl. XII/2; II/12.

⁶³ M. Hellebrandt, P. Patay, în *HOME*, 16, 1977, pl. IV.

⁶⁴ P. Patay, în *JAME*, 1975, pl. XVII/1—7.

⁶⁵ Idem, în *JAME*, 11, 1969, pl. II/4; idem în *BerRGK*, 55, 1974, pl. 5/3.

⁶⁶ Idem, în *HOME*, 3, 1956, fig. 8.

⁶⁷ S. Morintz, P. I. Roman, în *Dacia*, 12, 1968, fig. 27, 28, 30, 32, 33.

⁶⁸ I. Ecsedi, în *ComAH*, 1982, fig. 2, 4, 8.

⁶⁹ Idem, *The people of the pit-grave kurgans in Eastern Hungary*, 1974, Budapest, pl. 12/1; pl. 16.

⁷⁰ V. Němejcová-Pavúková, în *SlovArch*, 27, 1, 1979, p. 17—55; fig. 2, 4—6 (Stúrovo); fig. 13 (Svodín); fig. 17, 18 (Komjatice); fig. 15 (Červený Hrádok).

ță de 1,5 km, tot pe malul Crasnei a fost identificată prin sondaje, în toamna anului 1986, o altă așezare din eneoliticul mijlociu. Cele nouă morminte nu permit stabilirea unei cronologii interne a necropolei. Materialul ceramic este unitar. Apar însă ca și la Ciumești — III, unele forme de vase ca: „oala de lapte“ cu tortițele plasate la mijloc, vas cu picior avînd perforații romboidale, care în general se găsesc în cimitirele mai timpurii ale culturii. Nu sînt însă elemente clare de reminiscență ale culturii Tisa III (Tiszapolgár). Ceramica este cea clasică a culturii Gheja; predomină „oală de lapte“ cu tortițele plasate sub buză, vase — probabil — suspendate⁷¹. Așezarea de la Carei — Stația de epurare, avînd elementele cunoscute bine din faza finală a culturii Gheja (Hunyadihalom)⁷², credem că poate fi plasată la sfîrșitul culturii.

În zona Careiului, tot pe malul Crasnei au fost identificate așezări din cultura Tisa II și mai multe așezări din cultura Tisa III⁷³. Este de menționat că, aceste complexe din cultura Gheja se vădesc totdeauna de-alungul cursurilor de ape, sau pe malul mlaștinilor, bogate în pășuni și ape, acolo de unde sînt semnalate și descoperirile de Tisa III (Tiszapolgár). Datorită caracterului insuficient al cercetărilor, azi încă nu dispunem de observații stratigrafice mai precise (fig. 14/1).

Documentarea recentă în această zonă a culturii Cernavodă III — Boleraz, tot pe malul Crasnei face o legătură spre numeroasele descoperiri din cultura Baden clasic⁷⁴, bine cunoscută din nord-vestul României.

În momentul de față putem stabili pentru nord-vestul țării următoarea succesiune culturală de la neoliticul tîrziu și pînă la perioada de trecere spre epoca bronzului: Tisa II — Proto-Tiszapolgár — Tisa III — Gheja (Bodrogkeresztúr) — Cernavodă III/Boleraz — Baden clasic. O succesiune culturală similară a fost stabilită și pentru zonele limitrofe⁷⁵.

IOAN NÉMETHI

NEUE ANCHÄOLOGISCHE ENTDECKUNGEN AUS DER HOCHKUPFERZEIT IM NORDWESTEN RUMÄNIENS

(Zusammenfassung)

Die archäologischen Materialien der Hochkupferzeit in Nordwesten Rumäniens stammen im allgemeinen aus beiläufigen Entdeckungen. In letzter Zeit erschienen besser beobachtete Entdeckungen.

In Carei „Abklärungsstelle“ wurden Keramikmaterialien aus drei hauswirtschaftlichen Gruben einer Niederlassung wiedererlangt.

⁷¹ P. Patay, in *Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte*, 60, 1976, Berlin, fig. 1/a.

⁷² I. Némethi, in *StCom Satu Mare*, 7—8, 1987, p. 13—59.

⁷³ Gh. Lazarovici, in *ActaMN*, 20, 1983.

⁷⁴ P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden in România*, București, 1978.

⁷⁵ K. Horedt, in *Apulum*, 7, 1968, p. 113; P. I. Roman, in *Banatica*, 2, p. 52—87; idem, in *Dacia*, 1971; J. Lichardus, in *Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte*, 60, 1976, fig. 5 (tabel sinoptic).

Auf dem Landgut der Gemeinde Căpleni (den mit A und H bezeichneten Punkten) wurden Keramikbruchstücke gefunden, die mit der Anwesenheit einiger Niederlassungen aus der Hochkupferzeit zusammenhängen.

In Cămin „Crasnabrücke“ erschienen Spuren einer Niederlassung auf dem Crasnaufer und auch 9 O (Kopf) — W orientierte Hockerbestattungen wurden erforscht.

Das Bestandsverzeichnis der Begräbnisse besteht aus folgenden Gefässtypen: Michtopf, Schüssel, Terrine, Hochfusschüssel, grosse Töpfe, Blumentöpfe, Miniaturgefässe, Vierfussgefässe, sowie auch Pfeilspitzen aus Obsidian und ein Goldblechgegenstand mit kegelförmigen Kopf.

Aus Hotoan „Weide“ aus einer Grabstätte stammen 25 Marmorperlen.

In Vezendiu wurde eine Niederlassung aus der Hochkupferzeit durch die Geländeerforschung auf dem Ufer des Bachs „Barnod“ identifiziert.

Die Niederlassung bei „Crasnabrücke“ bei Cămin ordnet sich in die Anfangsphase der Gheja (Bodrogkeresztúr) — Kultur, hingegen die erforschte Begräbnisse gehören zu einer entwickelteren Phase dieser Kultur.

Die Niederlassung „Abklärungstelle“ in Carei mit einigen Elementen aus der Hunyadihalom — Gruppe ordnet sich in die Endphase der Gheja (Bodrogkeresztúr) — Kultur.

Auf dem Landesgut des Dorfes Cămin „Crasnabrücke“ wurden erforscht eine Abfallgrube und ein in der Kultur Cernavoda III — Boleraz datiertes Urnengrab

Im Nordwesten Rumäniens kann man für das Spätneolitikum und für die Übergangsperiode zur Bronzezeit folgende Aufeinanderfolge der Kulturen anlegen: Tisa II (Hérpály); — Proto-Tiszapolgár; — Tisa III (Tiszapolgár); — Gheja (Bodrogkeresztúr); — Cernavoda III/Boleraz; — Baden-Kultur.

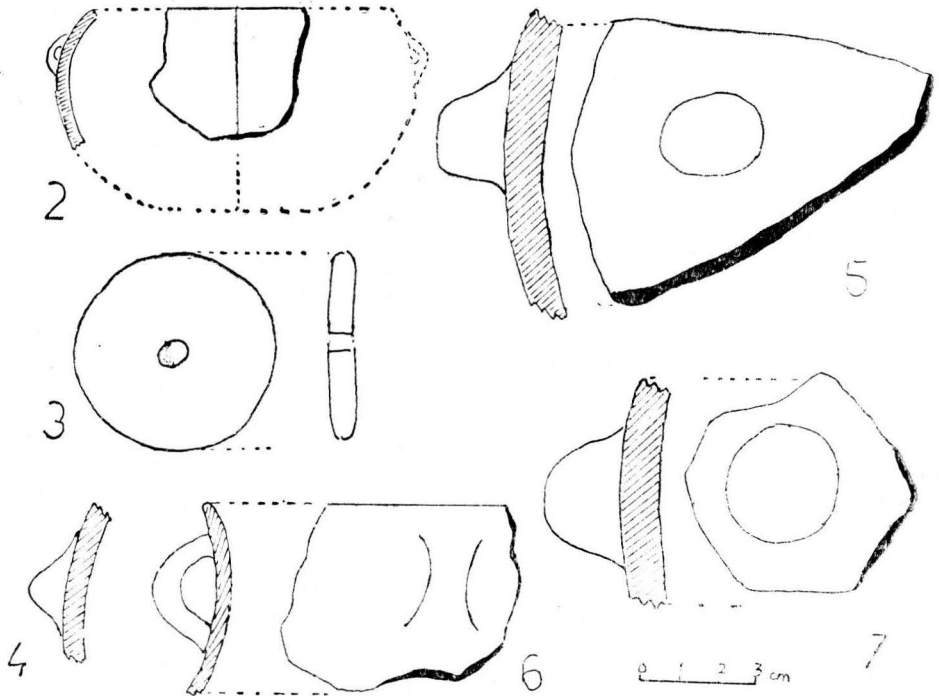
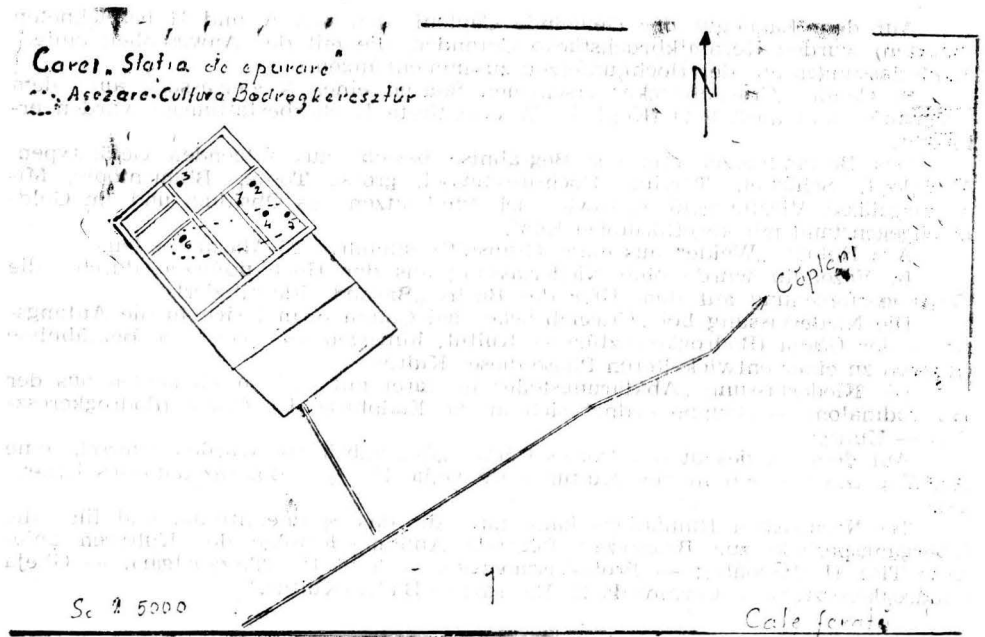

Fig. 7. Cărei „Stația de epurare”; 1 — Așezare din cultura Gheja (Bodrogkeresztúr); 2—7 groapa nr. 4.

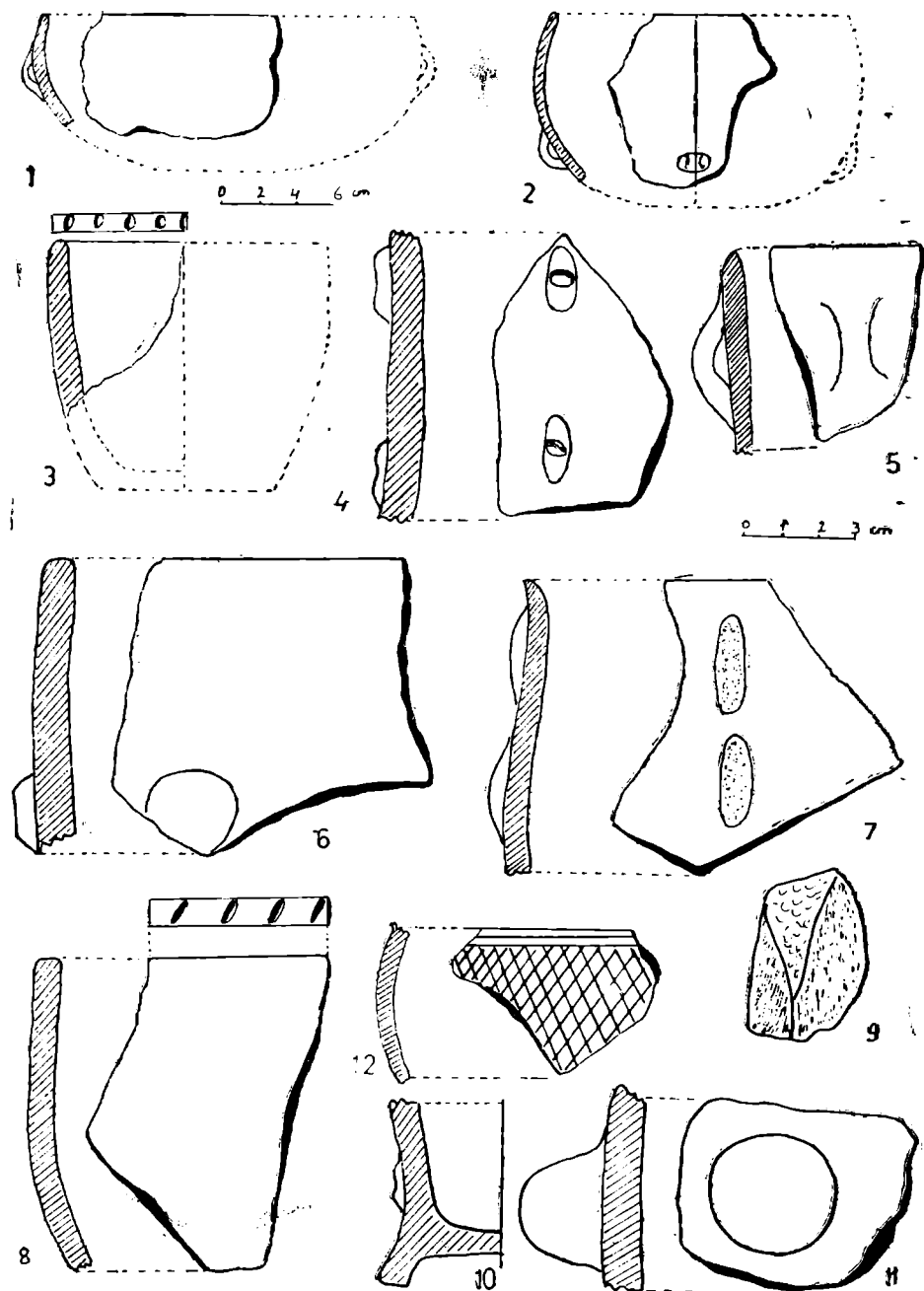

Fig. 2. Cerei „Stația de epurare”; 1–11 groapa nr. 5.

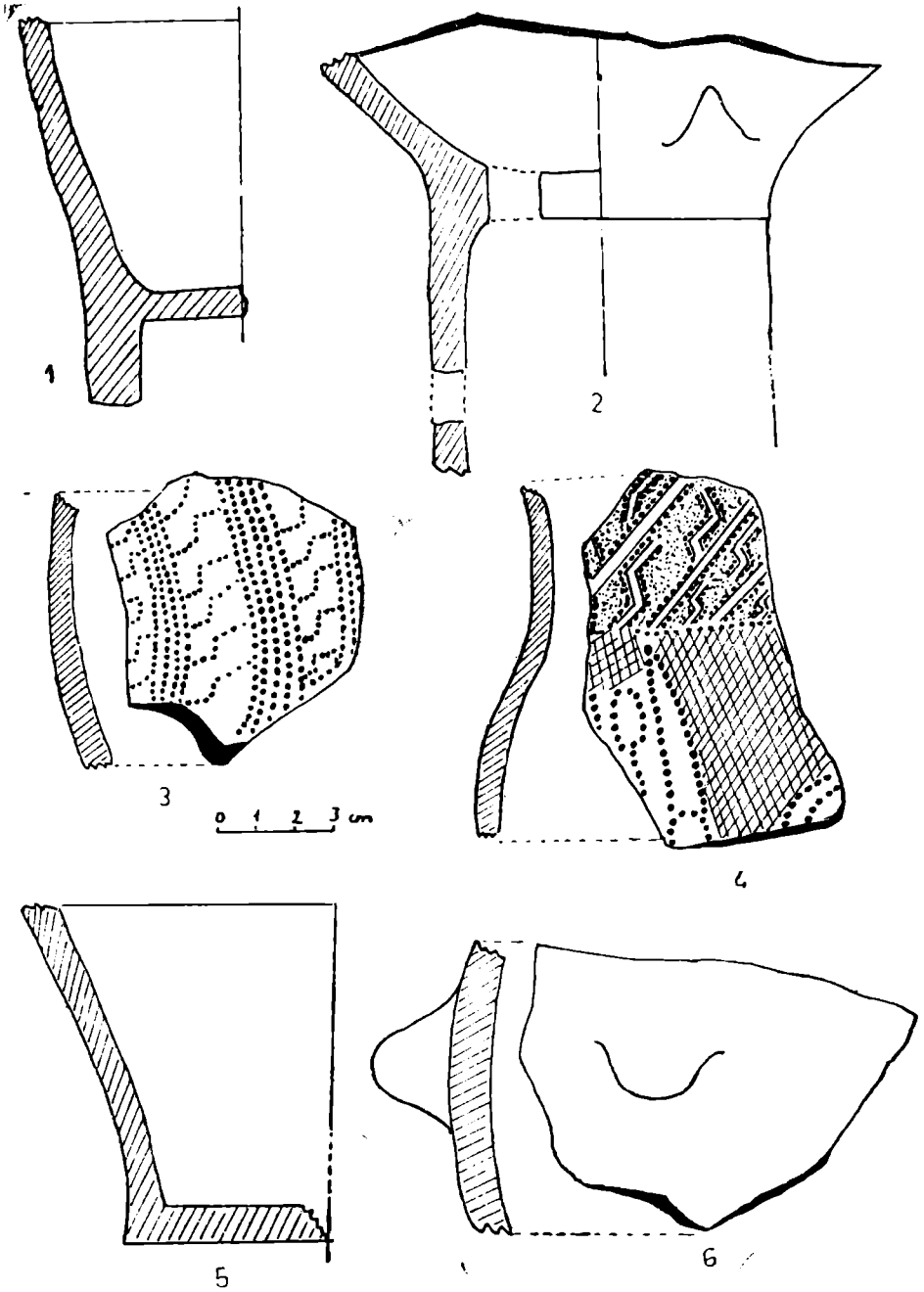

Fig. 3. Carei „Stația de epurare”; 1–6 groapa nr. 5.

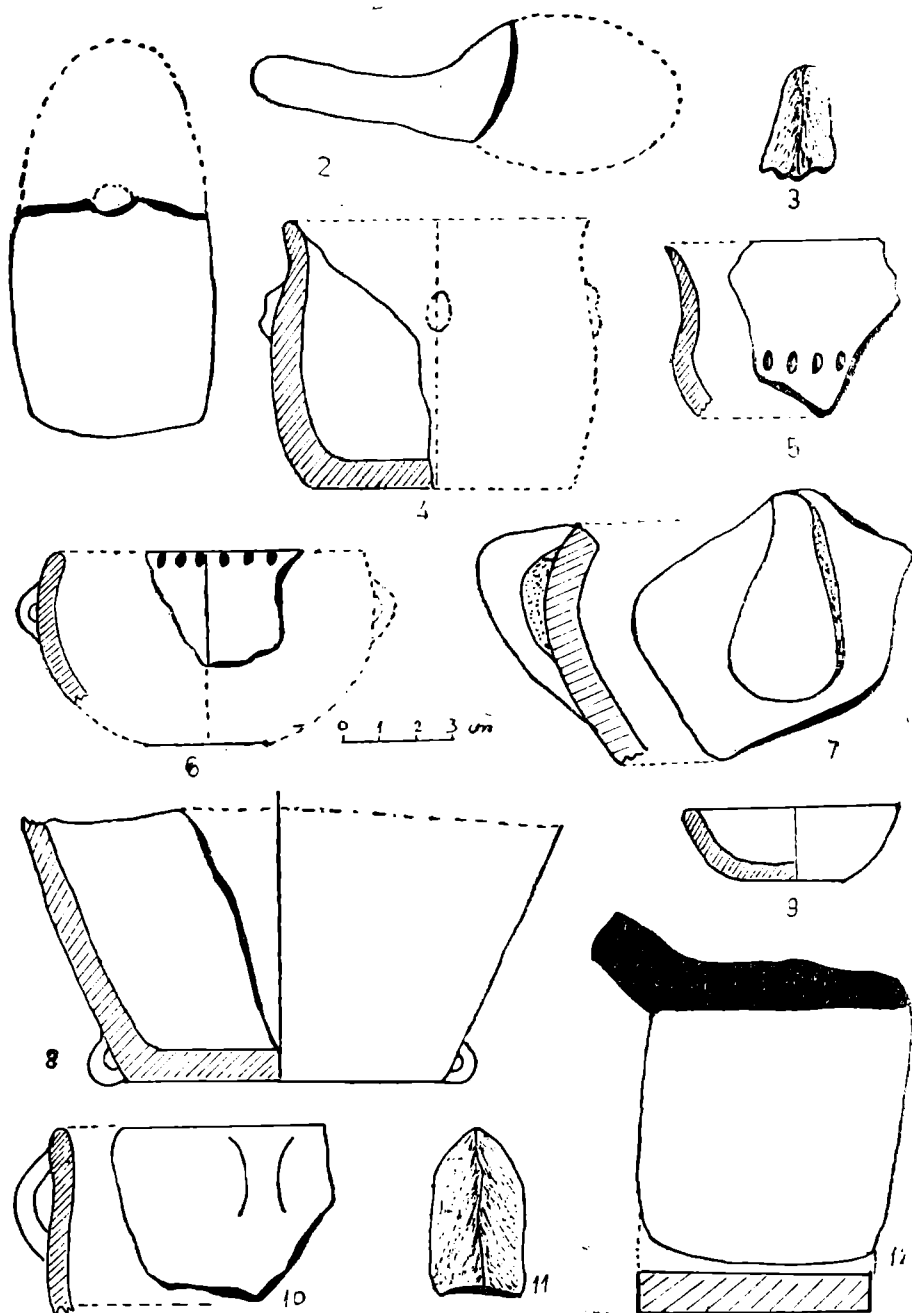

Fig. 4. Carei „Stația de epurare”; 1–12 groapa nr. 6.

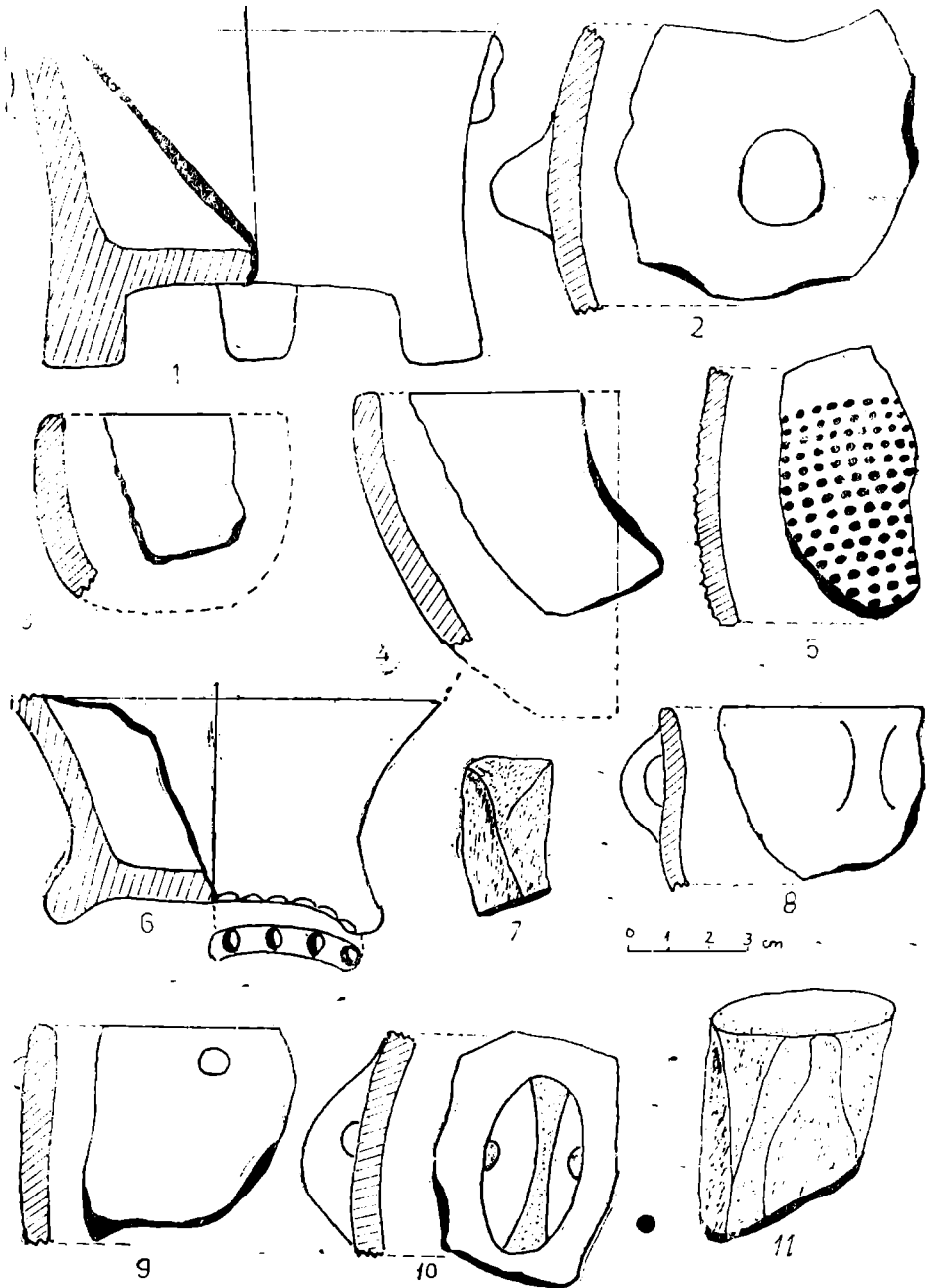

Fig. 5. Carei „Stația de epurare” 1-4, 6, 9-10 groapa nr. 6; 5, 7, 8, 11 - strat de cultură.

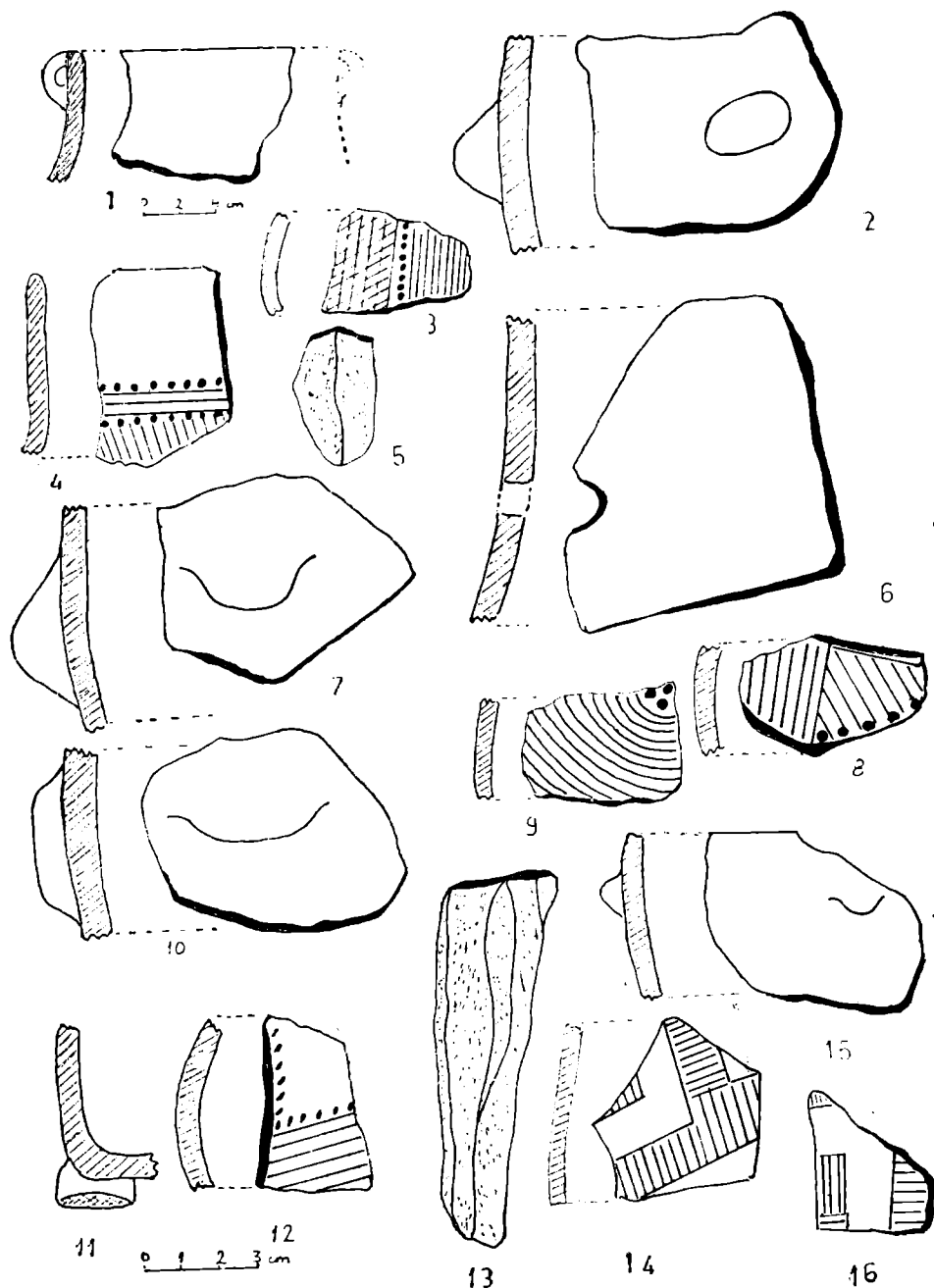

Fig. 6. Căpleni (A) – Canton CFR; 3–10 material adunat; 1–2 Căpleni (H); 13 Vezendiu, lamă de silix

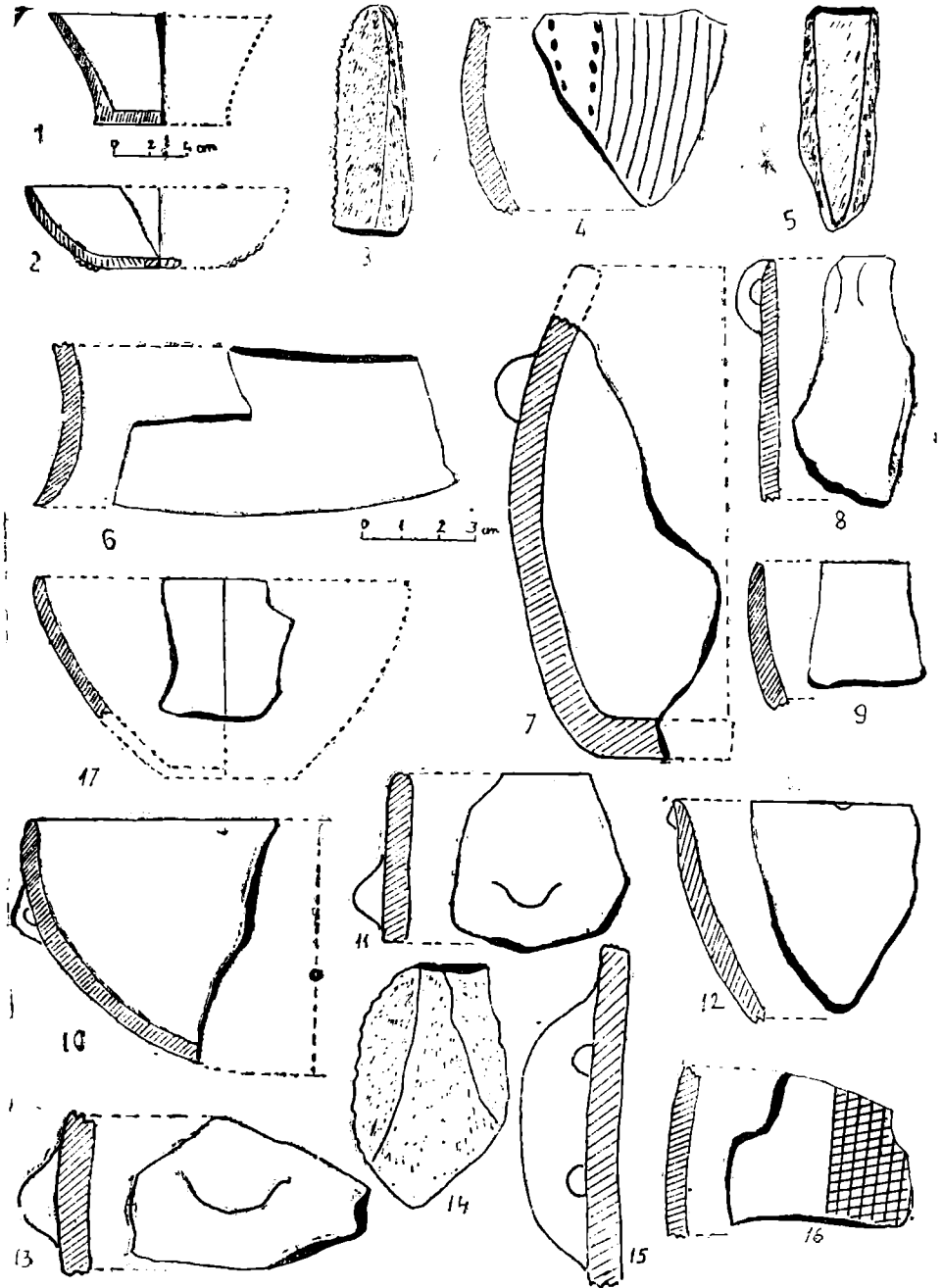

Fig. 7. Cămin „Podul Crasnei”; 1–16 material adunat.

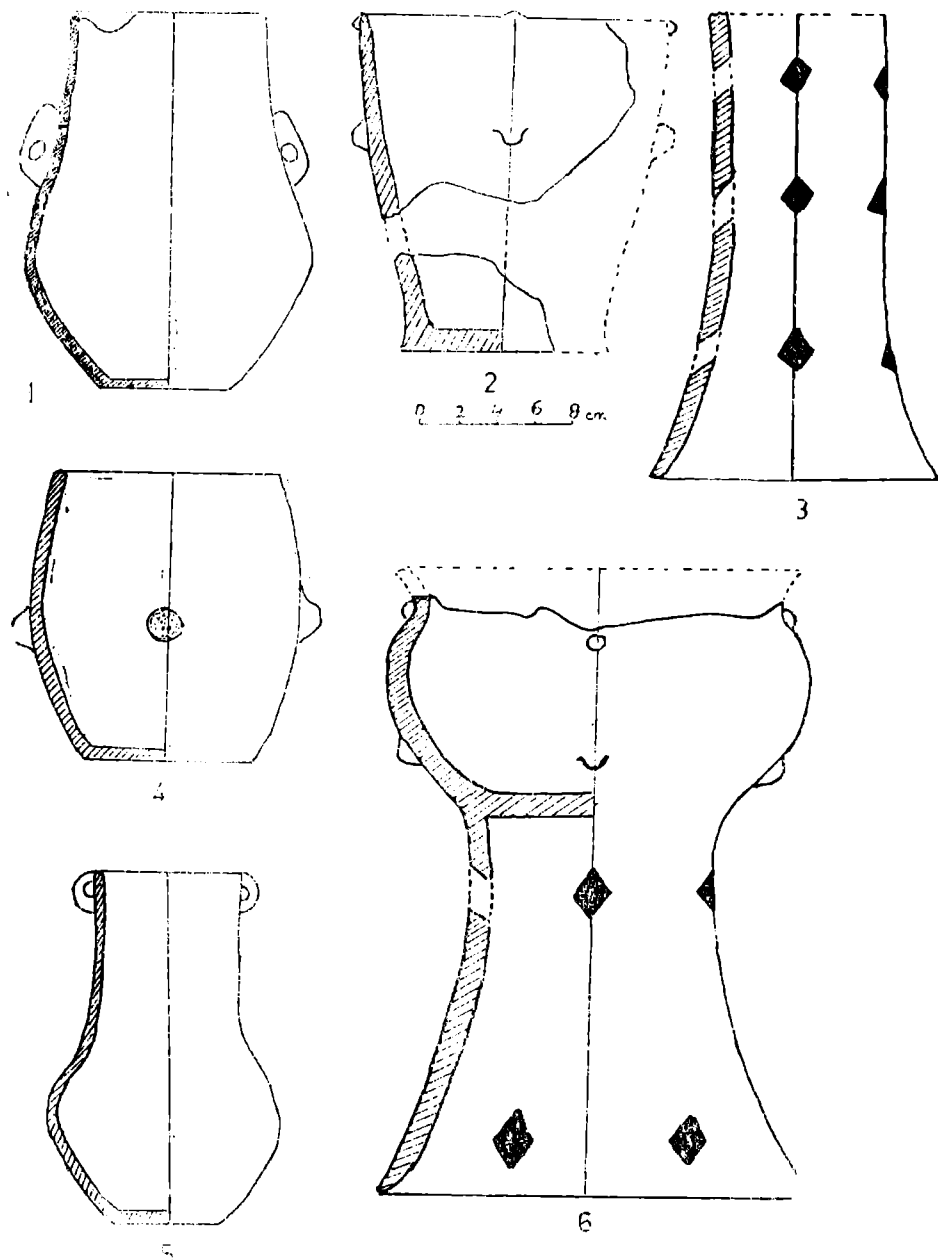

Fig. 8. Cămin „Podul Crasnei”; 1, 4, 5 – mormîntul nr. 1; 2, 3, 6 – mormîntul nr. 2.

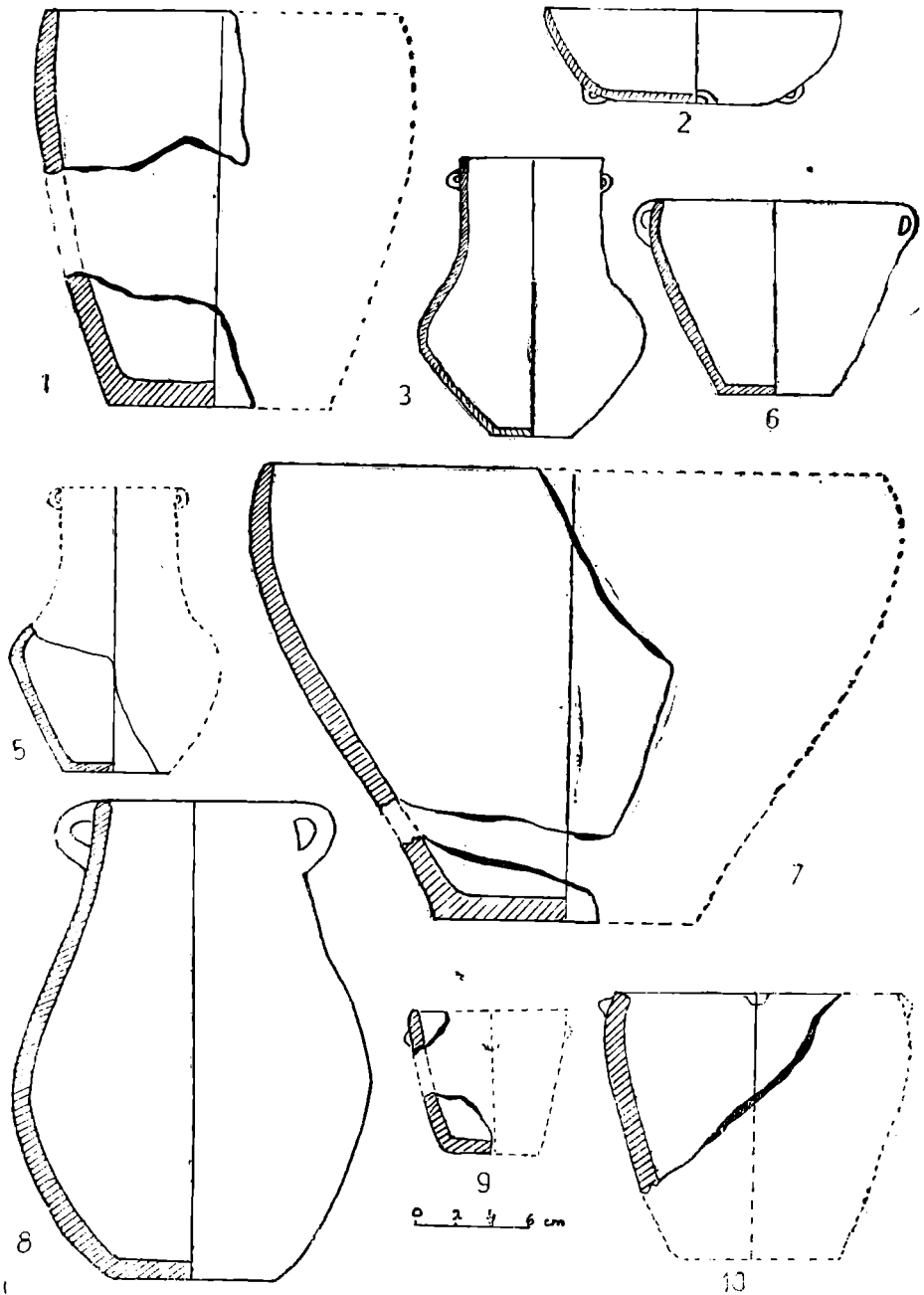

Fig. 9. Cămin „Podul Crasnei”; 1, 5 mormîntul nr. 3; 2–3 mormîntul nr. 2; 6–9 mormîntul nr. 4; 10 mormîntul nr. 7.

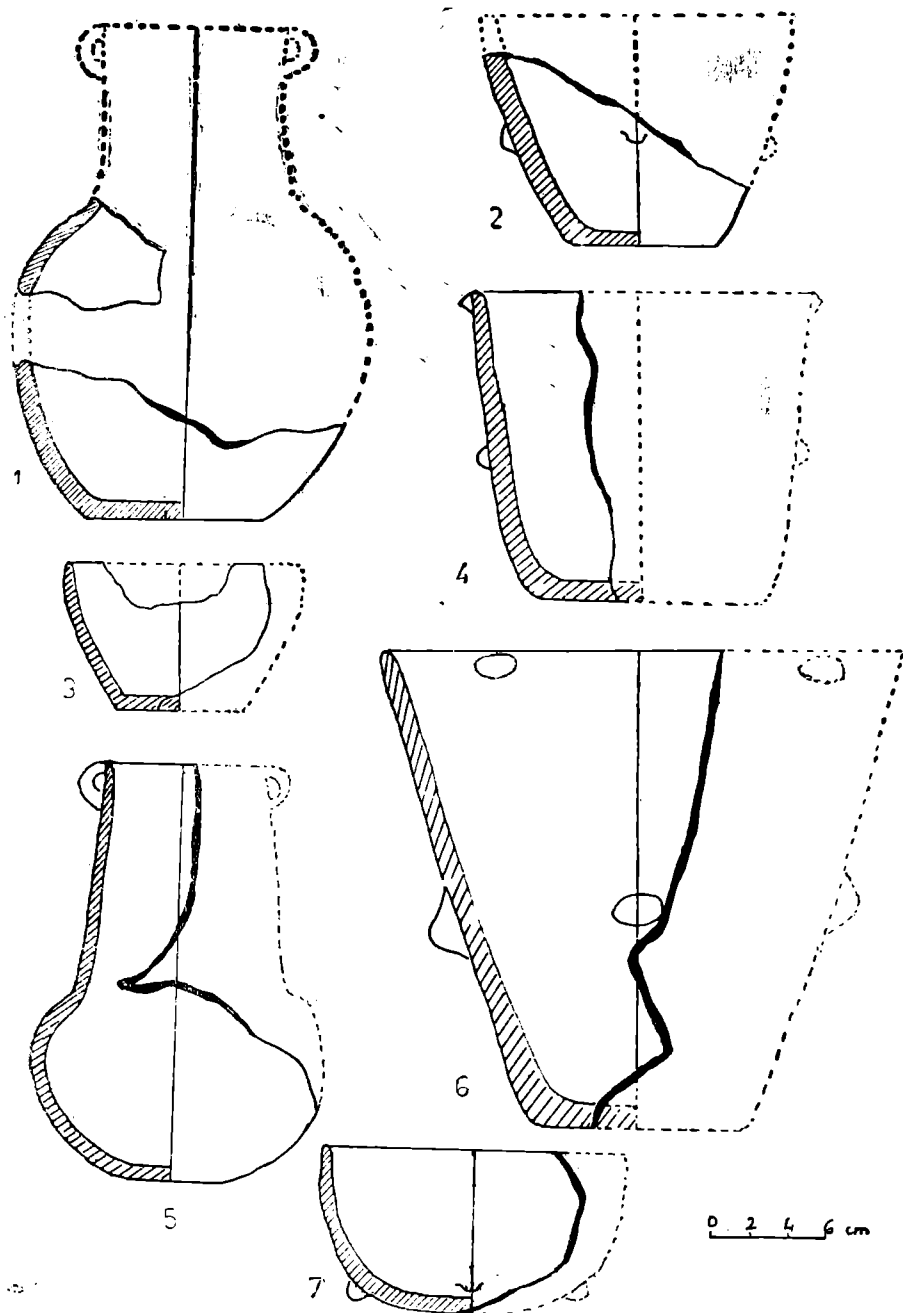

Fig. 10. Cămin „Podul Crasnei”; 1-4 mormîntul nr. 5; 5-7 mormîntul nr. 7.

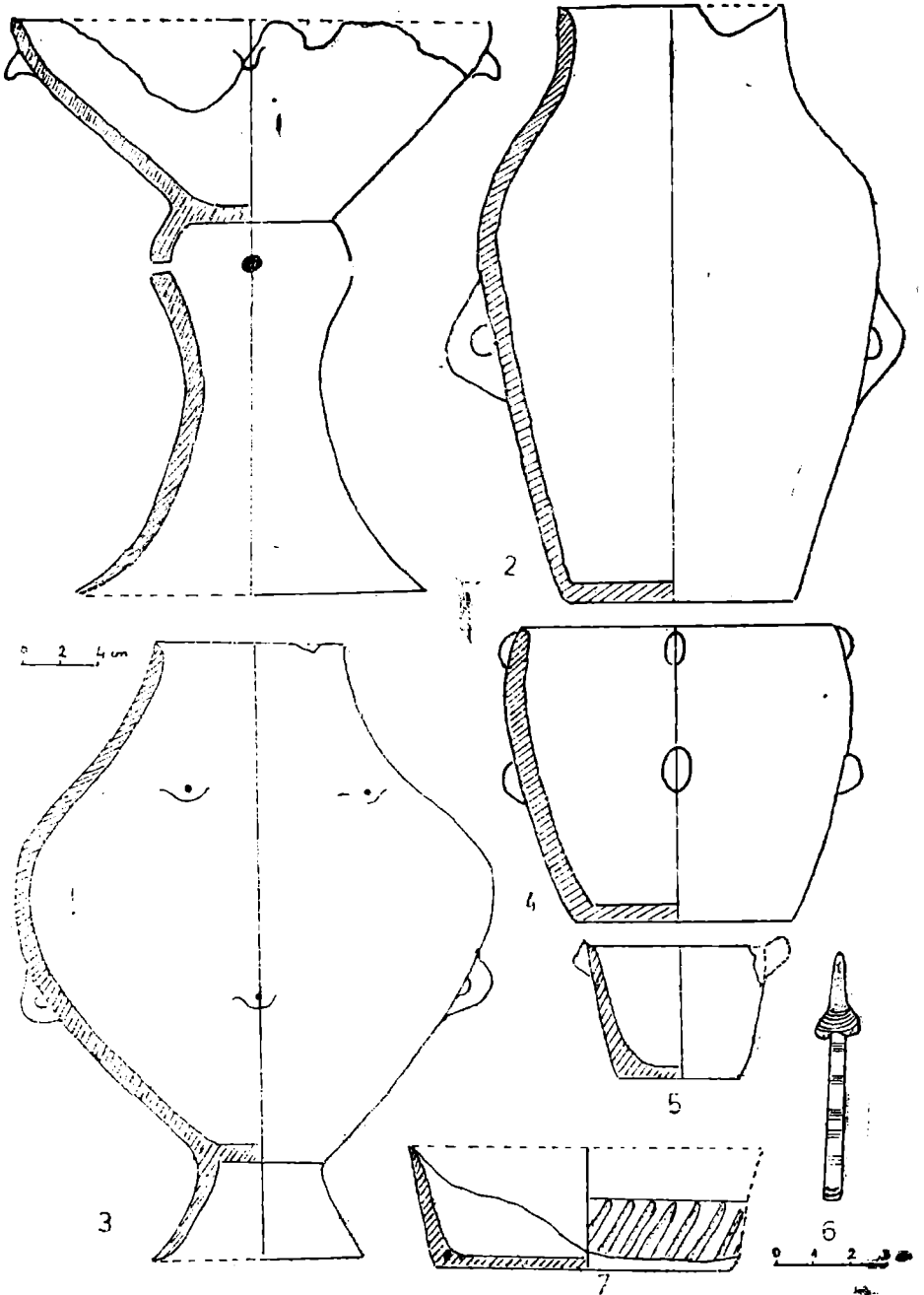

Fig. 11. Cămin „Podul Crasnei”; 1-7 [mormintul nr. 6.

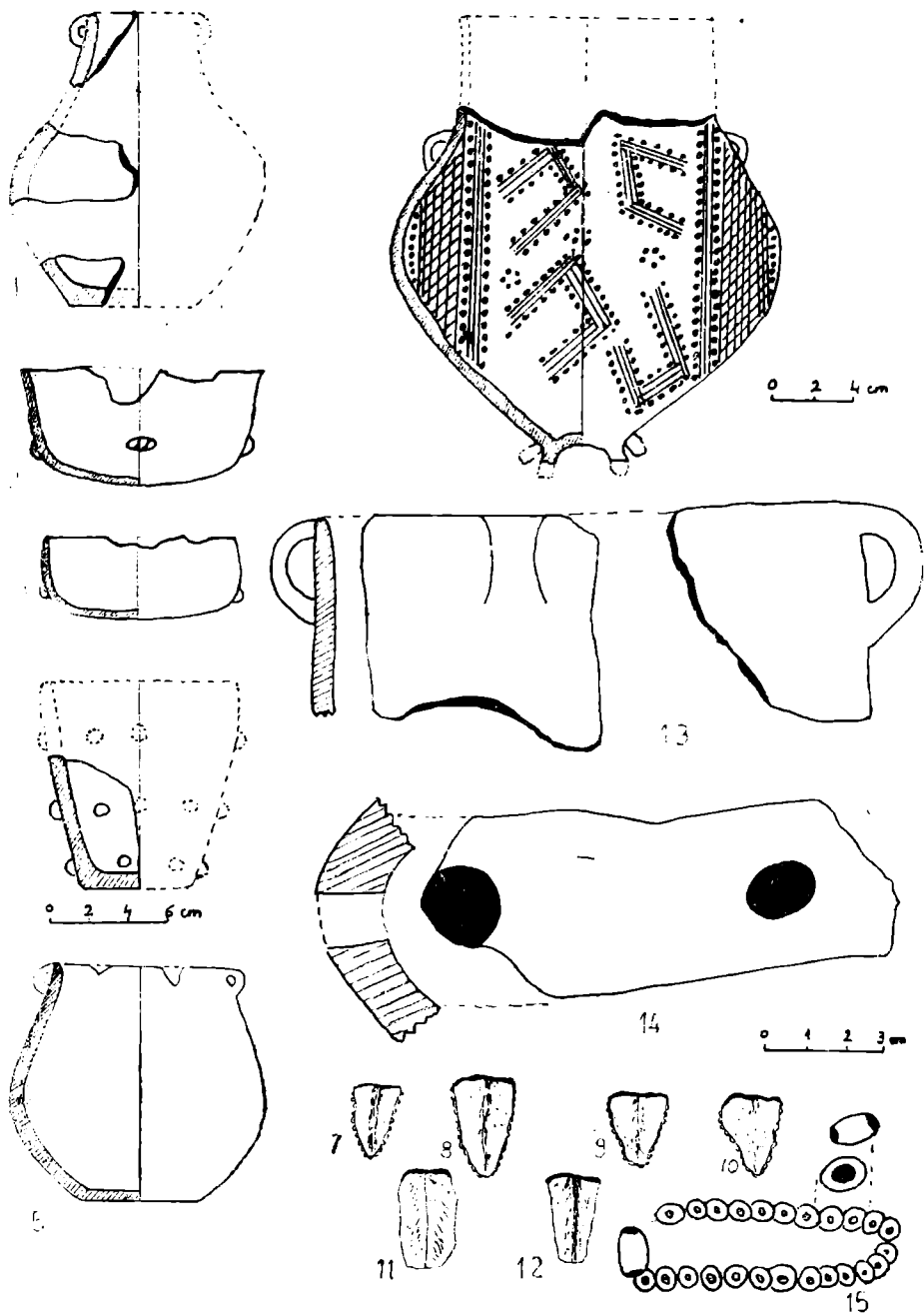

Fig. 12. Cămin „Podul Crasnei”; 1, 6 mormintul nr. 7; 2-5 mormintul nr. 8; 13-14, mormintul nr. 9; 15 - Hotoan, mărgelile de marmură.

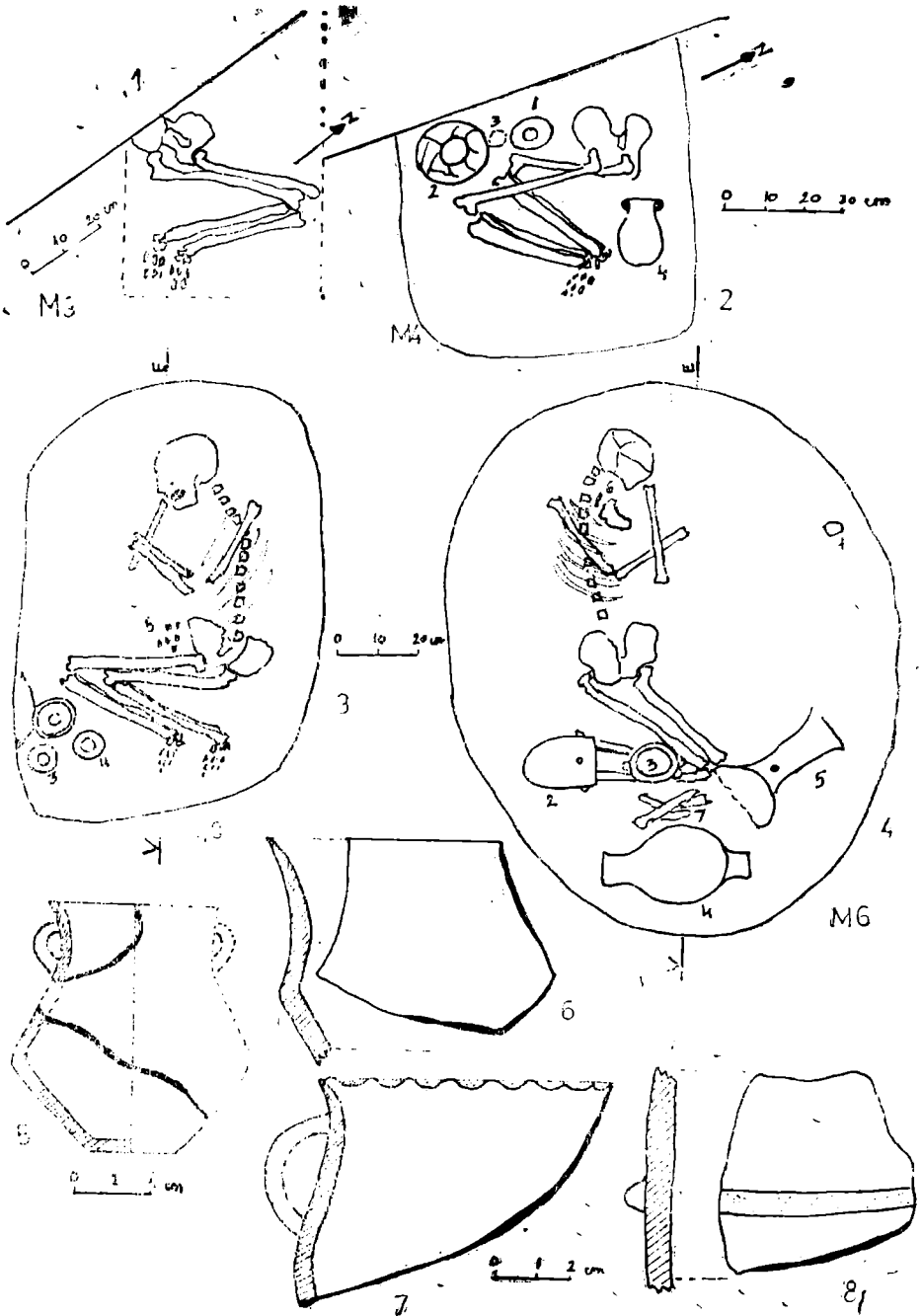

Fig. 13. Cămin „Podul Crasnei” — mormintele 3, 4, 6, 8; Cămin „Malul Crasnei” 5—8
groapa 2/1986.

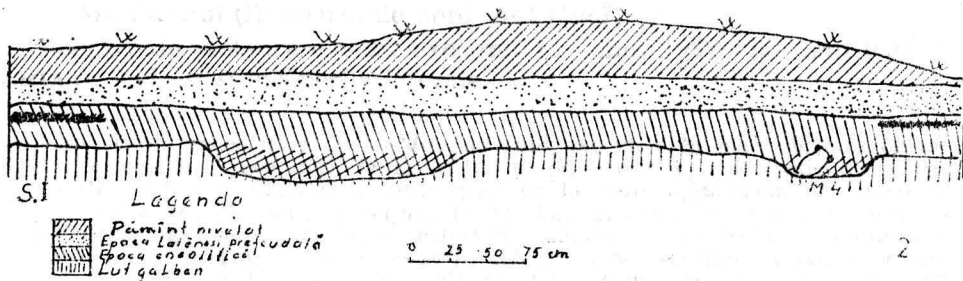
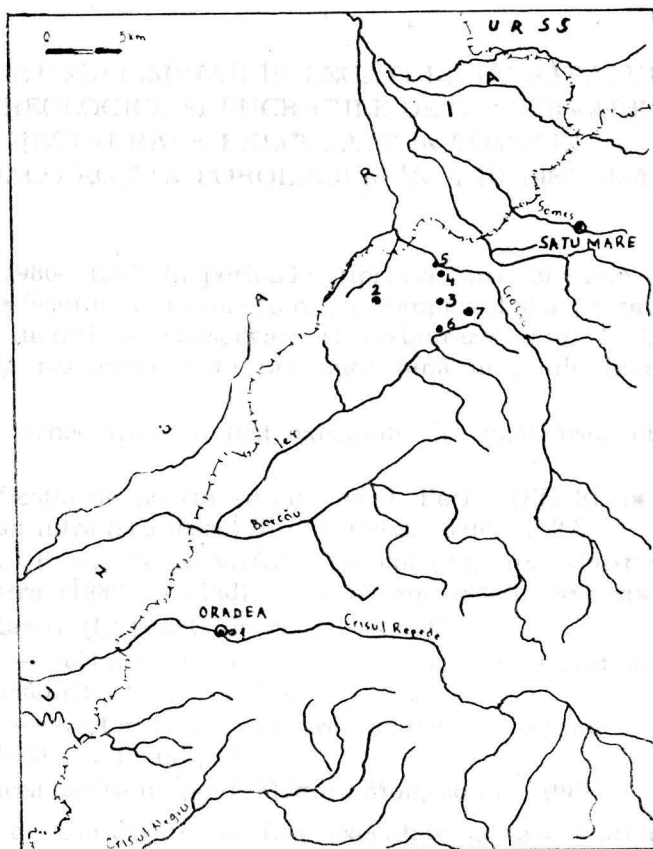

Fig. 14. Harta de răspindire a descoperirilor din cultura Gheja (Bodrogkeresztúr) din nord-vestul României: 1 — Oradea „Salca”; 2 — Ciumești; 3 — Carei; 5 — Cămin; 6 — Vezendiu; 7 — Hotoan; 2 — Cămin „Podul Crasnei”, profilul secțiunii nr. I/1986.